

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A DEBRECZENI BALOLDALI PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési árak:

Helyben és postán küldve: Egy évre 10 ft. — kr. 1/2 évre 5 ft. 50 kr. Fél évre 5 ft. — Egy év szám 10 ft.

Előfizetési helyben:

Teleki K. Lajos könyvkereskedésében a szerkesztőségnél. — Egyébütt a postahivatalok utján.

Hirdetési díj:

Ótásasos petisiorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű, mint szintén több ízbeni hirdetések, alku szerint a legolcsóbb árért.

Városi értesítő.

Árnyék és hó 1-én Bécsbe utazott, a szombat 1021 rot s 13 darab...

GAZDASÁG.

1874. febr. 3. (Hivatalos) Állami buda 7.—7.40 kr. 1 méro 2.20 kr. 1 méro rot 4.95—

GAZDASÁG.

1874. febr. 3. (Hivatalos) Állami buda 7.—7.40 kr. 1 méro 2.20 kr. 1 méro rot 4.95—

Értesítés.

1874. febr. 3. (Hivatalos) Állami buda 7.—7.40 kr. 1 méro 2.20 kr. 1 méro rot 4.95—

Értesítés.

1874. febr. 3. (Hivatalos) Állami buda 7.—7.40 kr. 1 méro 2.20 kr. 1 méro rot 4.95—

Értesítés.

1874. febr. 3. (Hivatalos) Állami buda 7.—7.40 kr. 1 méro 2.20 kr. 1 méro rot 4.95—

Értesítés.

1874. febr. 3. (Hivatalos) Állami buda 7.—7.40 kr. 1 méro 2.20 kr. 1 méro rot 4.95—

Értesítés.

1874. febr. 3. (Hivatalos) Állami buda 7.—7.40 kr. 1 méro 2.20 kr. 1 méro rot 4.95—

Értesítés.

1874. febr. 3. (Hivatalos) Állami buda 7.—7.40 kr. 1 méro 2.20 kr. 1 méro rot 4.95—

Értesítés.

1874. febr. 3. (Hivatalos) Állami buda 7.—7.40 kr. 1 méro 2.20 kr. 1 méro rot 4.95—

Értesítés.

1874. febr. 3. (Hivatalos) Állami buda 7.—7.40 kr. 1 méro 2.20 kr. 1 méro rot 4.95—

A taktika.

Legújabb időben erős vita fejlődött ki a felett politikai körünkben, hogy a merev elvi álláspont nem vezethet győzelemre; hanem a taktika segítségével kell folyamodni.

Fájdalom, — a balközépárt felosztását e nézethez tulságos ragaszkodás idézte elő, — és pedig éppen akkor, midőn az elvekhez hű ragaszkodás mellett csaknem készen kínálkozott kezünkbe jutni a győzelem!

Maga Kossuth is kimondta, hozzánk intézett levelében, hogy a jóhiszeműséget nem lehet megtagadni a balközépárt irányadó egyenitől, kik a november 7-kei határozatot színe hozták.

Análfova, mi sem gyanúsítjuk őket — hogy — szerintük ügyes taktikával igyekeztek megkerülni az uralkodó többséget, hogy azt legyőzzék. — Anyira, hogy elvi álláspontjukat meggyöngyítve, készeknek nyilatkoztak, a mostani közös ügyes alapon is kormányt vállalni, hogy kormányképeseknek tekintethessenek.

Azonban, a mint előre megjósoltuk, a taktika — mely háttérbe szorította az elvi álláspontot, — csakugyan nem lön célra vezető, sőt csak rontott az azelőtt kivívott erkölcsi és politikai siker jövőben kínálkozó következményein!

A baloldali szétmállott jobbra-balra. Sőt az országgyűlési baloldali kör — nyílt titok! — folyvást forrongó elemekkel van tele.

A jobboldali várva-várt tagjai nemcsak nem csatlakoztak a baloldalhoz, sőt a kétkelti magatartás még idegenséget szült azokban is, kik azelőtt az ellenzék férhas magatartását csak becsülni tudták.

Es az erkölcsi erő és öntudat megfáradt a baloldali körben is annyira elernyedett, annyira vesztett ruganyosságából, hogy a szétmállás processusa időnként fejlődésnek indul.

A taktika képzelt és előre hirtelt elönye tehát az erős elvi álláspont felett nemcsak ki nem emelkedett, sőt merőben gyengének, tehetetlennek mutatkozott.

A keleti vasuti törvényjavaslat feletti erős harc legközelebb eléggé bizonyította, hogy a balközépárt, — a mellett, hogy az elvi álláspont háttérbe szorításával a taktikára fektette a fősúlyt, — e téren sem tudott kellő erélyt kifejteni.

Holott ha már a november 7-kei határozat életrevalóságáról meg akarta győzni azokat, kik e tárgyban tamáskodtak, — ezen első nagy harcban kellett volna bebizonyítania életképességét.

Hiszen látjuk, hogy mily óriási küzdelemben került a kormányhoz, azt a 11, vagy ha tetszik, a 13 szótöbbséget létrehozni!

E nyomorult többség is csak ugy alakult, hogy 7 valóságos, és 4 volt miniszter, 2 államtitkár, s 16 más miniszteri hivatalnok, összesen tehát 29 oly képviselő szavazott, aki tulajdonképen maga-magának életkérdése felett volt hivatalos dönteni.

Ugy hogy, ha ezek, — más országok törvényei példájára — vagy a szerénység határai közt, visszavonulnak: a kormány 16 szótöbbséggel marad vala kisebbségben. . .

Az ellenzéknek tehát, a kormány ily kétségbeesett helyzetében, önként kínálkozott az alkalom, hogy taktikáját érvényesítse.

Es pedig lehetett volna érvényesíteni. Mert a balközépártból magából 20 tag hiányzott a szavazásokor.

Ha e 20 tag — az ügyesen érvényesített taktika mellett felhasználhatik vala, — a kormány 9, — illetőleg 7 szavazattal kisebbségben fogott maradni, s a kormány menthetetlenül megbukik.

Miért nem fejtette ki tehát a balközépárt erejét a taktika terén? S miért nem működött oda, hogy az összes ellenzék, mely a kérdéses törvényjavaslatl szemben küzdött, — egyesüljön?

Hiszen a 48-as pártból is 11, a középártból pedig 4 volt ával.

Ha a legerősebb csoportot képzett balközépárt kifejté vala taktikáját, ha egyesíti az összes ellenzékét, ha kiviszi — a kormánytól tanuva — hogy a törvényjavaslat emez ellenesé megjeljenek: ugy győzött volna az ellenzék 24, illetőleg 22 szótöbbséggel!

De a taktika maga nem vonzza ám annyira a politikai tényezőket, a rideg taktikai szabályok nem bírnak oly csoportosító erővel, mint az elvek iránti ragaszkodás! . . .

Az ellenzéknek e szétszakadozott-sága, az oly sok irányban széthúzó és tasztó erők a nagy cél elérésére távolról sem használhatók fel annyira, mint az elvi álláspont vonzereje, mely bizalmat nyer, és bizalmat gerjeszt.

Annálfova, látván a szomorú eredményt: itt az idő, hogy az összes baloldal, eredeti elvi álláspontjára vissza helyezkedve egyesülve folytassa küzdelmét a közös ellenség ellen!

Diadalra, tartós győzelemre csak ez vezet!

— A „Hon” tegnapi számában Jókai maga ir vezérleket, s a keleti vasutat tárgyszavú törvényjavaslat feletti szavazatok eredményét mérlegelve, többi közt így ír: „Ugy hisszük, hogy ez a tény nekünk, az országgyűlés baloldalának elég indoklás tapasztalás lehet arra a következtetésre, hogy töredékekre szakadnunk milyen káros volt, s rávezethet bennünket arra a meggyőződésre, hogy nemcsak a partunknak, de a közönynek igen nagy szolgálatot tennének vele, ha helyzetünket megértve, ismét tömörülni igyekeznénk.

Egyforma taktika, egyesített fejelem mellett már ma lehetne a győzelem.” Jókai a november 7-kei határozatot nem helyeselte, s annakidejében mindjárt kijelentette, hogy „független” állást foglal el lapjában.

Örvendünk, hogy a főnőbi cikkben rövid szavakban fel van ismervé a baj, amit a nov. 7-kei határozat idézett elő; örülünk, hogy a hibás eljárás elismerése nyilvánosan is kifejtett.

Hanem azt hisszük, ez még nem elég. Ha Jókai bármily gyöngéd tekintetekből jónak látta eddig halgatni: most,

midőn a hibás taktika kétségbevonhatlan káros eredmények forrásának bizonyult be: megvárjuk tőle, mint a ki a hazai közérzet követelményeinek méltatása iránt ép érzékel bir, — hogy a baloldali párt töredékeinek tömörülése iránt kifejezett óhaját, sájt, nyílt akcióba lépés által is, ténynyé emelni igyekezzék!

— A pénzügyi bizottság tegnapelőt délután, — mint az „E-r” jelenti — némi módosítással elfogadta Tisza Kálmán javaslatát a munkaképtelen inszgeseknek adandó segélyezés módjára nézve.

— Távol volt — 121 képviselő mint tudjuk a keleti vasutitvény szavazás alkalmával. S azt is igen jól tudjuk, hogy 11 volt a szavazattöbbség. Nincs terünk, hogy egészen közöljük a távollevők névsorát. De felemlítjük, hogy a többi közt a híresebb baloldaliak közül hiányoztak: Szakács Dániel, Szaploneai Miklós, Telesi Sándor gr. Váradi Gábor, Baldacci Antal b. Bartha Miklós, Csernovics Péter, Domahidi István, Földvári János, Hajdu Ignác, Ivánka Imre, Kiss János, Körmenyi Sándor, Lukó Géza, Oláh Miklós, stb. Ha csak ezekben lett volna is annyi kötelesegrézt, hogy szavazatukat beadják: akkor ma másképen állának a dolgok. A köteleseggumlasztás ilyenkor, midőn abból a hazára nézve is kár háramlik, nagy hiba. De hat már késő eső után köpenyeg.

— Horváth Gyula Balavásáron, országgyűlési képviselőül választott meg. A középárt híve lesz.

— A pancsovai képviselő-választás. Torontármegye központi választmánya a képviselő-választás napjúl jövő március hónap 26-ik napját tűzte ki. Választási elnöknek Mihályovics Mihály és helyettes elnöknek Izekucz Demkó és Szavics lettek megválasztva.

— Külföldi rövid hírek. (Febr. 5.) A versailles-i nemzetgyűlés több indítványt vetett eltegnapelőt az adófelémet illetőleg; különösbbeben a jövedelmét adó hágyá meg régi állapotában. — Ledochowvsky püspök elfogatása, — melyet tegnapi lapunkban jelezünk, — nagy izgalmat szült a porosz ultramontanok közt. Az elfogatásakor a püspök két kanonok kíséretét kérte a rendőrfőnököt, e kérelem azonban megtagadtatott. — A bolgár forradalmi komité több kiáltványt lefogalaltatott Ruszschukban s a portához küldetett Konstantinápolyba.

— A királyi oroszországi utjából e hó 27. vagy 28-án érkezik vissza — Bécsbe. Azon esetben, ha Lembergben is időzni akarja, a megérkezés továbbra marad. A tavaszi időnyt Budapestén s Gödöllőn töltendi az udvar.

Színházunk jövője biztosítva van!

* * * Meg van mentve Debreczen város becsületé, jó hírneve. A város atyáiban nem csatlakozunk. Ők megmutatták, hogy nemessen felelősek és érzik magasztos hivatásukat.

Ma döntetett el a színház ügye a városi közgyűlésen. Nem tartozik ide a tárgyalás folyamának részletezése. Örömmel jelezük, hogy a képviselőtestület csaknem minden tagjában él a művészet iránti lelkesedés.

A mai városi közgyűlésen elfogadtatott a tanácsnak azon véleménye, hogy a szingyületnek a színházi pénzalap (18,000 ft) erejéig nyújtandó jótállás megadások.

... A „Brillant” horgonyt vetett; Sir Edward még mindig a parton volt, a hölgyek lenn a kajitke-ben várták vissza a kapitányt, hogy mihielyt és megérkezik, azonnal partra szállhassanak.

Egyszerre ugy tetszett a „Brillant” legénysegének, mintha a város felől kormány-sajka közelednék hajókhözük. Az elsőhadnagy teleskopján át vizsgálá a ladikban ülőket. Kis idő múlva felkiáltott: — Az őrség teljes diszben sorakozzék a földzetre. Tábornok van a sarkjában!

Midőn a sarka közelebb jött, Emma, ki a földzeten volt, megismerte atyját s elküldte magát: — Mama, mama, Nora! Jöjjetek! Itt van apa!

E szavakkal a kis lány fedetlen fővel, a hogy volt, odaszaladt a hajó azon részére, hol atyja ép akkor a sarkáról, hűgösen a hajóra lépett. Midőn a tábornok elszaladt az őrség előtt s levette kalapját, Emma odaszaladt hozzá s félretette minden etiquette-szabályt, atyja nyakába borult s örömtől sírva csókogatta.

II. rész. Ki írhatná le a találkozás örömet? Mrs. Darcie, ki utóbbi napokban sokat gyöngékedett, uj erőt érzett magában. Alig bucsuzott el Mr. Barhamtól, rövid időt vett az átköltözésre és sarkába szállt férjével, Norával s Emma-val.

Tehát a színházi újabb kölcsön (még pedig 10 évre) biztosítva van. S ezzel színházunk a válságban szerencsésen átesett, s annak jövője biztosítottnak látszik.

E hazafias határozathoz mintegy utasításul adatott még a tanács részére, s véleményünk szerint is igen helyesen, hogy a város részéről a felügyeleti jogot, különösen a pénztári számadásokat illetőleg, erélyesen gyakorolja.

A város tehát megtette kötelességét. Most már a szingyületen a sor, hogy létesítse a kívánt reformokat.

Első teendő lesz méltányos fizetések mellett csak a kellő számú tagok alkalmazása. A kire nincs szükség, az hadd menjen alkalmasabb helyre.

Csak itt ne játsza a főszerepet az elfogultság. Akkor a gazdálkodás sikeresebb lesz más irányban is.

Már van alap, a mire építhetünk. Megtevéremt azt a város atyáinak bölcsesége s lelkesedése. Eljének!

Az a híres többség.

Érdekesnek véjük közölni a keleti vasut ügyének alkalmából a képviselőházban történt szavazásra vonatkozólag az „Ellenőr” után e következő számozottakat — jellemzésül. 443 igazolt képviselő közül igennel, vagyis a törvényjavaslat elfogadására szavazott 166, nemmel, vagyis elvetésre 155. Nemmel szavazott a jobboldalról következő 27 képviselő:

Radoecz János, Trifunecz Sándor, Vécsey József, h. Zichy Imre gróf, Zmeskál Mihály, Zsedényi Ede, Bathányi Zsigmond, Bánó József, Bárczay József, Csáky Tivadar gr. Dálovay Barna, Földváry Miklós, Gyúcsy Samu, Goda Béla, Házmán Ferenc, Istóczy Győző, Kardos Kálmán, Kazinczy István, Lehoczky Eged, Lónyay József, Madas Károly, Máriássy Béla, Máriássy Kálmán, Ottlik Géza, Paczolay János, Perényi Zsigmond, Pólya József.

A középártól nyíltan csatlakozott azelőtt jobboldali képviselőket nem vettük fel. Az igennel szavazók közt van a hét miniszter: Szapáry Gyula gr., Szende Béla, Szilágyi József, Trefort Ágoston, Zichy József gr., Pauler Tivadar, Pejacsevics gr. Van továbbá 4 ex-miniszter: Tisza Lajos, Tóth Vilmos, Gorove István, Kerkapoly Károly, 3 bankigazgató: Diwald Adolf, Eber Nándor, Palszky Ferenc. 16 hivatalnok ugymint:

Rannicher Jakab, Szilágyi Dezső, Zeyk Károly, Bömes Gyula, Burday Sándor, Csemegye Károly, Csillag László, Erköly Adolf, Fest Imre, Havas Sándor, Horváth Döme, Major Pál, Madits Tivadar, Molnár István, Neuhrejkzy Sándor, Podmaniczky Frigyes b.

Az összes, közvetlenül érdekelték száma tehát, kinek szavazata nem bir az önálló véleménynyilvánítás természetével 30-rs rug.

Az új megyék.

(**) Egy törvényjavaslat tartja most lázas állapotban az ország lakosságát, s ez a törvényalkotásokról kikerekítettől szülő tjavaslat, mely egészen új képet akar adni Árpád földének.

Szapáry belügyér előre is csalhatatlannak nyilvánítá magát e kérdésben, midőn kimondta, hogy ő nem enged ama javaslatból, s hozzá állását kötö.

Arra ugyan — kivált a jelen válságos időben — egyáltalán véne senkinek sincs szükségé. De mégis miniszteri ajkáról hangzottak ama szavak, bírnak némi jelentőséggel, kivált akkor, midőn látjuk, hogy a miniszter azt a többség kész hitve duzni kezét is.

Nem hisszük azonban, hogy a miniszter fentartaná még most is ama szavait, mert hi-

sen azóta temérek kísértésnek volt ő e tárgyban kitéve. Pedig, mint a keleti vasut ügyében is láttuk, nem lehetne a mi kormányférfiainkat még a legjobb barátának sem azzal valódni, hogy — szilárd és hajthatatlan maradjanak a kísértések előtt. Csak tudni kell a módját.

Csaknem minden érdekelte helyről járt fel a küldöttség mostanában a kormányhoz, hogy változtassa meg kikérkeltési tervét.

Ebből az látszik, hogy az e tárgyról szóló törvényjavaslatl senki sincs teljesen megelégedve. Az érdekeltek pedig minden erejüket megfeszítik, hogy ama tervezet valósítását megakálylják.

Ha a kormány valóban a közérdeket akarja ama tervet keresztülvinni, — akkor abból önként követezik, hogy az érdekelteket meg kell halgatni.

Mert azt egy közsérgől sem tehetjük fel, hogy — saját érdeke ellen működjék a kikérkeltésnél.

Tulajdonképen még szöngyegre sem került ama tárgy, s már bebizonyult a miniszteri terv — tarthatlansága.

Haszontalan munka volt az tehát. Azonban mégis lön annak egy haszna: az t. i. hogy megtanultuk, mikép a miniszter nem képes ama nagy munkát a maga erőjén elvégezni.

S jó, hogy ezt korán észrevertük. Szives készséggel ismerjük mi el a rendezésnek szükségességét. De tiltakozunk az ellen, hogy botor kézzel minden rend és összefüggés nélkül keresztül-kasul gázoljuk a haza földét.

Véleményünk szerint ez úgy oly nagy fontosságú, hogy nem kellene annak jó rendezéséről kimélni a fáradságot.

Az nem lehet az ömetlen jóakaratonk kifolyása, midőn egy ember — habár miniszter is az — fel akarja a maga nézetét tolni ily dolgokban az egész nemzetre, ennek ellenlély meggyőződése daczára is.

Hanem igenis, meg kellene szavaztatni minden községet, hogy nyilatkozzék, hova akar tartozni? Ekkor elenyésznek minden panasz az alkotó ellen.

Es ha így nem jönne kellő összhang létre, akkor lenne aztán — a vidék érdekeire tekintettel — rendezéshez fogni a papíron.

No de szeretjük hinni, hogy ez ügy elintézése már más kormány feladata leend.

Lapvélemények a szavazásról.

A kormány főközönyve, a „Posti Napló” a tény megdőbötött voltát nem tagadja. S tovább így szól: „Mit tevé leendő most a kormány? Kétségkívül nék nézve legkönyvebb volna elhagyni a helyet. Igaz — ez volna a megoldásnak legkönyvebb módja — egy egész napon keresztül. De hogy a második napon miént fogának élni: arra megfelelő alig lehet. Semnyey vagy Lónyay vagy Ghyczy vagy Tisza vagy valamennyi? Melyiket fogná Szilágyi ajánlani? Melyik volna képes az a 166 szavazatot magának biztosítani, mely ma a Szilágyi-kormányt győzelemre nem vezet-hető s bílni nem engedé. Mert elövre is ez a „kérdések kérdése.” A szavazás mai eredményez sok meilekkörülmény hozzájárul. A tárgy, a melyről szó volt, gyűlöletes; sokakat tisztelretelőt meggyőződésük, másokat a leg-lelkisimerebbsé szigorral magyarázatot incompatibilis tekintetek, némelyeket pedig azon taktika tartott vissza a szavazástól, mely czélul azt tűzte ki, hogy e kérdésben legyen ugyan a kormánynak többsége s a törvényjavaslat sorsa biztosítsassék, de a többség legyen csakoly s az eredmény tekintésék a kormány elleni bizalmatlanságnak. Ily körülmények közepezt a kormány kötelessége felvetni oly kérdést, melyben semmiféle melléktéteket se legyen döntő, melyben ne legyen másról szó: mint a kormány iránti bizalom vagy bizalmatlanságról s a ház előt fekvő egyes fontos javaslatok a kormánynak erre bőven meadaják az alkalmat s ennek valóistási módját. Kérjük a kormányt: vesse föl a kerést némi előbb. E kérdés dönteni fog a kormány s meglehet, hogy dönteni fog a Deák-párt állása felett is. Az országának joga van minél előbb megtudni, hogy mily szánu

kinek Nora iránti szerelméről már emilités tévénk történetünk eljén s ki most lépett a szóba. Látta Norát, a mint e nagy illetődés-sel nyugtot kezét Chartresnek s — összehoz-zadt. Féltékeny szíve Chartresben uj vetélytárs-t fedezett föl. Boldogtalanul érezte magát, mint hajdan, mikor Herberthet látta karöltve sétálgatni Norát a tengerparton, vagy a kert hús csalitjai között.

Vaughan asszony, ki a társaságtól kissé hátrább vonult, osztá a jelen voltak örömet Chartres viszontlátása fölött, de az ő szeméi többsé látták, mint a többieké.

